

OBS: Denne transkripsjonen er laget av en automatisk teksttjeneste og kan derfor inneholde små feil.

00:00.000 --> 00:08.400

Hei, velkommen til denne episoden av Veiledningspodden.

00:08.400 --> 00:13.600

Jeg heter Anne-Marit, med meg i studio har jeg Siri og Randy.

00:13.600 --> 00:19.000

Randy, i dag skjeker vi det jo litt opp. Du er ny her sammen med oss, men du er altså,

00:19.000 --> 00:22.600

men Siri og jeg er studieveiledere, så du er karriereveileder.

00:22.600 --> 00:23.400

Det stemmer det.

00:23.400 --> 00:26.200

Ja, det er jo kjempegøy at du er med nå.

00:26.800 --> 00:32.000

Og veldig viktig at du er med, for i dag skal vi nemlig snakke om arbeidslivsrelevans.

00:33.400 --> 00:36.600

Og da har jeg egentlig lyst til å bare sparke i gang diskusjonen.

00:36.800 --> 00:40.000

Hva i all verden er arbeidslivsrelevans?

00:40.200 --> 00:42.600

Og hvem styrer hva det er for noe?

00:43.800 --> 00:44.600

Kjør debatt!

00:44.600 --> 00:45.600

Kjør debatt!

00:45.800 --> 00:49.000

Det er jo et veldig stort spørsmål.

00:49.800 --> 00:52.600

Hva er det som er arbeidslivsrelevans?

00:53.600 --> 00:56.200

Ordet blir brukt i veldig mange sammenhenger,

00:57.400 --> 01:03.000

men det er veldig sjelden det blir at vi hører definisjonen av hva det egentlig er.

01:03.800 --> 01:08.400

Så det er litt, kan man legge litt i det selv?

01:09.000 --> 01:10.400

Hva er det dette betyr?

01:13.400 --> 01:16.800

Og egentlig så handler det om hva,

01:17.200 --> 01:25.000

sånn som jeg tenker i alle fall at det handler om hva av det jeg lærer av mine personlige egenskaper,

01:25.200 --> 01:31.000

er det som jeg kan bruke i arbeidslivet, som også er veldig stort.

01:31.600 --> 01:38.200

Så det betyr at det kan jo omfatte alt, egentlig.

01:38.400 --> 01:38.800

Ja.

01:38.800 --> 01:39.600

Sånn som jeg tenker.

01:40.200 --> 01:47.800

For jeg synes jo det er kjempevanskelig fordi at du hører politikere og navdirektører og universiteter og sånn,

01:47.800 --> 01:50.200

alle sammen snakke om arbeidslivsrelevans.

01:50.400 --> 01:54.600

Men det er jo veldig lite konkret, og etter mitt hode i hvert fall.

01:54.600 --> 01:58.400

Så det er jo veldig stor forskjell på hva som er relevant i en jobb hvis du jobber med logistikk,

01:58.400 --> 02:01.000

og hva som er relevant hvis du er barnehagelærer,

02:01.000 --> 02:03.800

og ikke for det, det kan jo være logistikk med å være barnehagelærer,

02:04.400 --> 02:06.400

men en del ekskursjoner og sånn, jeg vet ikke.

02:07.200 --> 02:10.200

Men det kan jo ikke alltid være den samme tingen.

02:10.400 --> 02:14.600

Nei, og det er jo derfor det er viktig å snakke om det, fordi at en kan få inntrykk av det,

02:15.000 --> 02:21.200

at når folk sier arbeidslivsrelevant, også studentene våre er jo opptatt av at den utdanning de tar,

02:22.000 --> 02:28.200

skal være relevant for arbeidslivet, så er det akkurat som det er en sånn forståelse av at da snakker vi om det samme alltid,

02:28.200 --> 02:29.000

alle sammen.

02:29.800 --> 02:31.600

Og det gjør vi jo absolutt ikke.

02:31.600 --> 02:37.400

Og det kan være litt sånn stressmoment når det blir mye fokus på det, i media for eksempel,

02:37.800 --> 02:43.200

så kan studentene bli litt sånn stresset, ja vel, det jeg går på, er det arbeidslivsrelevant?

02:43.400 --> 02:45.600

Men det har de jo ikke ett svar på, som du sier.

02:47.200 --> 02:54.000

Og det er jo litt sånn at når man studerer og man tar utdanning, så får man jo både spesifikk kompetanse

02:54.000 --> 02:57.400

og det vi kanskje kan definere som en mer generell kompetanse.

02:58.200 --> 03:09.400

Ja, og det er lett når en studerer og på en måte henger seg litt oppi den fagkompetansen en får og tenker at det er den

03:10.000 --> 03:16.200

alene som skal være relevant for akkurat den spesifikke jobben.

03:17.000 --> 03:25.600

Men hvis en begynner å lese litt bare på stillingsannonser og gjør seg litt kjent med hva er det som er ute,

03:25.600 --> 03:35.600

hva er det arbeidsgiver etterspør, så spør de mange ganger etter relevant høyere utdanning, for eksempel.

03:36.800 --> 03:46.600

Og da har egentlig, hvis vi tenker jobbsøkende, en mulighet til å se på den fag, hvis en tenker kun fag,

03:47.000 --> 03:54.800

den fagutdannelsen en har, hva er det i denne som er på en måte overførbart til den stillingen som jeg har lyst å søke på?

03:55.800 --> 04:08.800

Det krever litt av den som søker at den må sette seg inn i både hva læringsutbytte jeg har hatt på mitt studie,

04:09.000 --> 04:20.400

hva er det studieplanen sier og hva er det som jeg finner igjen hos denne arbeidsgiveren i denne spesifikke stillingsannonsen som jeg har lyst til å søke på.

04:21.400 --> 04:32.800

Så det krever at den tenker seg litt om og setter seg inn i hva er det dette går i.

04:33.400 --> 04:43.400

Og da kan en gjøre mye av den fagutdannelsen en allerede har, den kan en gjøre relevant.

04:43.800 --> 04:48.800

Ergo, det blir arbeidslivsrelevant, det som en har lært.

04:49.200 --> 04:56.800

Så det du sier er jo egentlig i stedet for å sitte og vente på at noen skal forklare deg hvordan du er relevant,

04:57.000 --> 05:05.600

så må du sørge for selv å overbevise en potensiell arbeidsgiver om at det jeg har, det jeg kan og den erfaringen jeg har, det er relevant.

05:05.800 --> 05:09.400

Du må snu på det rett og slett. Du må ta litt styring av seg selv.

05:09.400 --> 05:20.400

Jeg har hatt flere studenter som har kommet til meg som sier at de har valgt feil utdanning, for det er ikke dette de har lyst til å jobbe med.

05:21.400 --> 05:27.400

Nå har jeg ikke hatt noen konkrete studenter som sier akkurat dette som jeg kommer til å si nå, men det er som et eksempel.

05:28.400 --> 05:35.400

For eksempel hvis en person har bachelor i idrettsvitenskap og finner ut at de ikke har heller lyst til å jobbe på hotell.

05:36.400 --> 05:39.400

Jeg har ikke hotell høyskul, men jeg har lyst til det.

05:40.400 --> 05:52.400

Så går det an å se. Nå så jeg tilfeldigvis en stilling i dag hvor de søkte et hotellskjef, og der står det relevant høyere utdanning.

05:53.400 --> 06:06.400

Sånn som jeg tenker, så kan en absolutt gå inn i sitt studieprogram og finne overførbare kunnskaper til akkurat den stillingen som en har lyst til å ha.

06:07.400 --> 06:13.400

Så det er ikke umulig hvis en er god å argumentere, og hvis en har lyst.

06:14.400 --> 06:16.400

Hvis man er motivert liksom.

06:17.400 --> 06:29.400

Og det er jo noe med at arbeidslivsrelevans og i noen tilfeller læringsutbytte, og hva du faktisk lærer på et studieprogram, det kan føles litt sånn abstrakt og uhandgripelig.

06:30.400 --> 06:33.400

Men det betyr jo faktisk ikke at det er irrelevant.

06:34.400 --> 06:39.400

Og så tenker jeg at det er jo noe med at det er så enormt mange forskjellige jobber.

06:39.400 --> 06:48.400

Det finnes så utrolig mange jobber i dette landet og i verden som jeg ikke vet finnes.

06:49.400 --> 06:56.400

Og hvem bestemmer da hva som er relevant for de jobbene? Og ikke minst, hvem er det da som setter begrensninger og sier at nei nei, den kompetansen du har,

06:57.400 --> 07:05.400

og kompetansen da både formell kompetanse gjennom utdanning og uformell kompetanse gjennom personlighet og erfaring du har gjort da,

07:05.400 --> 07:08.400

hvem bestemmer at det ikke er relevant for?

07:09.400 --> 07:19.400

Ja, og jeg tenker jo at det er en del arbeidsgivere der ute og en del av de som ansetter som kanskje tenker litt for smalt i mange tilfeller.

07:20.400 --> 07:26.400

De har sin oppfatning av hva arbeidslivsrelevans er og hva slags type bakgrunn og utdanning du må ha.

07:27.400 --> 07:32.400

Og så er det jo noen stillinger hvor det er noen krav, altså du kan ikke jobbe som revisor med mindre du er revisor.

07:32.400 --> 07:40.400

Men utenom dette da, så det skal noen være klare over at det er ikke sikkert at de heller har skjønt det.

07:41.400 --> 07:53.400

Sånn at det er jo en sånn, men da er det din mulighet til å overbevise og si noe om at i forhold til det som står i stillingsannonsen,

07:54.400 --> 07:59.400

så har jeg de egenskapene, har den relevante utdanningen som skal til for å løse de oppgavene.

07:59.400 --> 08:09.400

Og jeg tenker du kan kanskje si litt om dette, Anne-Li, for det er du som er karrierearbeider, men jeg tenker jo at det er de aller færreste arbeidsgivere

08:10.400 --> 08:17.400

som ansetter en ny person og forventer at den personen skal mestre jobben 100% fra dag 1.

08:18.400 --> 08:24.400

Ja, det tror jeg du er helt rett i. Det forventer de ikke.

08:24.400 --> 08:35.400

Selv om at noen ganger når du leser en stillingsannonse så kan det mestens se sånn ut, at du skal beherske store områder og programmer og systemer.

08:36.400 --> 08:47.400

Men arbeidsgivere ønsker jo en grunnkompetanse. Så de slipper å begynne opplæringen helt fra scratch.

08:47.400 --> 09:02.400

Men de ønsker også å kunne være med å forme de ansatte og lære de det spesifikke som er nødvendig, kanskje akkurat i den bedriften.

09:03.400 --> 09:11.400

Som ikke er noen generelt som du på en måte kan lære på et universitet eller hvor så helst.

09:11.400 --> 09:23.400

Så de forventer ikke det, men det de forventer er at du er villig til å lære og at du har evne til å lære.

09:24.400 --> 09:30.400

Det er noe av det grunnleggende som jeg tenker de er på jakt i sted.

09:31.400 --> 09:38.400

Ja, og det er noe jeg blir kjempegira over. Det er kanskje det mest arbeidslivsrelevante generelt med alle utdanninger.

09:39.400 --> 09:46.400

Når du tar utdanning så lærer du å lære. Du er jo en kunnskapsmedarbeider når du er student.

09:47.400 --> 09:53.400

Å lære konstant nye ting, nye fag, nye teorier, nye praksis i noen tilfeller.

09:54.400 --> 10:09.400

Absolutt. Det med å lære handler jo også om omstillingsevne og vis av fleksibilitet.

10:10.400 --> 10:18.400

Endringen hos arbeidsgiver kan skje veldig fort.

10:18.400 --> 10:31.400

Og da er det de som har evne til å omstille seg, til å lære nytt raskt, som har de beste mulighetene til å få en god opplevelse,

10:32.400 --> 10:37.400

men også kunne få fortsette i de stillingene eller bedriftene som en er.

10:38.400 --> 10:42.400

Det er jo tross alt noe med arbeidsmarkedet har jo utviklet seg veldig mye.

10:42.400 --> 10:47.400

De siste hundre årene er jo et ganske langt perspektiv.

10:48.400 --> 10:52.400

Men det er jo ikke sånn at man lenger står ved et samlebånd, man kommer inn på fabrikk når man er 18,

10:53.400 --> 10:58.400

og så står man der og gjør akkurat den samme oppgaven til man går med pensjon etter 50 år.

10:59.400 --> 11:01.400

Arbeidslivet funker jo ikke sånn nå lenger.

11:02.400 --> 11:10.400

Hvis man skulle ha noen som var helt ferdige når de begynner jobben, de kan absolutt alt,

11:10.400 --> 11:13.400

så vil det ikke være noen utvikling for bedrifterne heller.

11:14.400 --> 11:18.400

Arbeidslivet er jo avhengig av noen som er evne til å tenke nye tanker,

11:19.400 --> 11:26.400

og kan ta de samfunnsutviklingen som kommer.

11:27.400 --> 11:29.400

Absolutt.

11:29.400 --> 11:39.400

Da tenker jeg at det er mer den evnen til, for eksempel den rivede utviklingen i teknologien,

11:40.400 --> 11:45.400

så er det jo mer det det handler om da, det er evnen til å henge litt med,

11:46.400 --> 11:51.400

og bidra til å tenke nytt og være fleksibel.

11:51.400 --> 11:56.400

Motparten til samlebåndet er jo at ting skjer veldig fort,

11:57.400 --> 12:02.400

og det er stadig nye systemer, det er stadig nye prosesser om organiseringer,

12:03.400 --> 12:06.400

og nye arbeidsoppgaver, ting skal gjøres på nye måter.

12:07.400 --> 12:11.400

Da blir det å holde seg relevant, det er jo nettopp å lære nye ting,

12:12.400 --> 12:16.400

og henge med på det arbeidslivet, og det er de arbeidstakerne som er interessante,

12:16.400 --> 12:25.400

som har den evnen, og da tenker jeg at det blir litt mindre viktig akkurat det du kan,

12:26.400 --> 12:31.400

når du er nyutdannet, for da har du papir på at nå får du lov å begynne,

12:32.400 --> 12:36.400

og så begynner egentlig den forektige læringen, for å si det sånn,

12:37.400 --> 12:41.400

men du har det som du, Randi, sa, det grunnlaget, den basisen for å begynne der.

12:42.400 --> 12:46.400

Litt på samme måte som det jeg husker selv når jeg tok larpen,

12:47.400 --> 12:52.400

og når jeg hadde fått det sertifikatet, så tenkte jeg i mitt hårverd at nå kunne jeg kjøre bil.

12:53.400 --> 12:58.400

Så gikk det jo en stund før jeg skjønnte at det er nå jeg begynner å lære hvordan det fungerer,

12:59.400 --> 13:02.400

og det er litt det samme i arbeidslivet, altså en er nyutdannet,

13:03.400 --> 13:06.400

men en begynner å lære å bruke den kunnskapen en har,

13:06.400 --> 13:12.400

eller bruke de evnene en har opparbeidet seg, og det forventer jo arbeidslivet.

13:13.400 --> 13:17.400

Ikke at den skal være klar, men at den skal være klar til å begynne.

13:18.400 --> 13:23.400

Jeg har jo en profesjonsutdanning, og begynte i en jobb som måtte,

13:24.400 --> 13:27.400

kunne veldig godt si at det var veldig arbeidslivselevant,

13:28.400 --> 13:30.400

den utdanningen jeg hadde når jeg begynte min første jobb,

13:31.400 --> 13:34.400

men det var jo kjempeskummelt, for jeg hadde den samme følelsen,

13:34.400 --> 13:36.400

for å ta en parallell til det med lappen, at jeg kan,

13:37.400 --> 13:41.400

hva kan jeg egentlig, men jeg har grunnlag nok til å begynne å lære mer,

13:42.400 --> 13:47.400

altså omsette i praksis det du har lært i løpet av utdanningen din.

13:48.400 --> 13:51.400

Det tror jeg er litt viktig å tenke på for å senke skuldrene litt,

13:52.400 --> 13:59.400

at du skal føle at du skal prestere veldig fra dag 1 på dette med

13:59.400 --> 14:04.400

med konkret kunnskap og systemer, og som du Randi sier,

14:05.400 --> 14:08.400

de fleste bedrifter har jo en del spesialsystemer,

14:09.400 --> 14:12.400

uansett hvilken bakgrunn du kommer fra, så må du lære deg det i den jobben.

14:16.400 --> 14:19.400

Så det evne til læring er veldig sentralt,

14:20.400 --> 14:25.400

og det har en etter hvert fått mye erfaring på gjennom studiet.

14:26.400 --> 14:32.400

Så skal man heller ikke undervurdere det med personlige egenskaper,

14:33.400 --> 14:36.400

hvordan man kan utvikle dem gjennom studiet,

14:37.400 --> 14:41.400

og at man kanskje er bevisst på hvor relevant det er.

14:42.400 --> 14:45.400

Nå hørte meg og deg, Anna-Marit, nettopp på en undersøkelse,

14:46.400 --> 14:51.400

The New Human Age, som går på blant annet,

14:51.400 --> 15:00.400

hva er det arbeidslivet etterspør, eller ser at de har mangel på?

15:01.400 --> 15:04.400

Dette var en undersøkelse som er gjort i hele Europa,

15:05.400 --> 15:10.400

og i forhold til personlige egenskaper var det initiativtaking,

15:11.400 --> 15:14.400

det var noe av det vi etterspørte, samarbeidsevne,

15:15.400 --> 15:18.400

og kritisk tenkning og analyse.

15:18.400 --> 15:28.400

Alle disse topp 3 er noe som en trener på mye gjennom studietida.

15:29.400 --> 15:31.400

Da er vi litt tilbake til det du startet med,

15:32.400 --> 15:36.400

at det er lett å tenke konkret fagkunnskap når det snakker om arbeidslivsrelevans,

15:37.400 --> 15:40.400

men det du nevner nå er jo personlige egenskaper

15:41.400 --> 15:45.400

som folk har uavhengig av faglig bakgrunn.

15:45.400 --> 15:49.400

Det er noe alle studentene våre er inne om,

15:50.400 --> 15:53.400

og må jobbe med i løpet av de årene de er studenter.

15:54.400 --> 15:58.400

Det gjelder både her på UiS og på alle andre steder.

15:59.400 --> 16:01.400

Men hvis vi da tenker,

16:02.400 --> 16:05.400

jeg synes det høres ut som vi har klart å svare ganske godt

16:06.400 --> 16:08.400

på det første store vanskelige spørsmålet,

16:09.400 --> 16:12.400

med hva i all verden er arbeidslivsrelevans?

16:12.400 --> 16:14.400

Hva er arbeidslivsrelevans?

16:15.400 --> 16:17.400

Det er avdelingen til å lære,

16:18.400 --> 16:20.400

kanskje først og fremst.

16:21.400 --> 16:23.400

Jeg tenker den er i alle fall veldig sentral.

16:24.400 --> 16:26.400

Den er etterspurt,

16:27.400 --> 16:31.400

og en får på en måte gi vinst av det ganske kjapt

16:32.400 --> 16:34.400

når han er ute i jobb.

16:35.400 --> 16:41.400

Og han skal være stolt over at det er en egenskap som er viktig.

16:43.400 --> 16:44.400

Ja.

16:45.400 --> 16:47.400

Da tenker jeg hvis jeg hadde strekt der,

16:48.400 --> 16:49.400

da følte jeg vi var jævlig smart.

16:50.400 --> 16:51.400

Jeg bannet til og med.

16:52.400 --> 16:53.400

Jeg tror det går fint.

16:54.400 --> 16:55.400

Jeg er nordlending, jeg har en korta.

16:56.400 --> 16:57.400

Det er kultur.

17:00.400 --> 17:02.400

Men dette var kjempespennende,

17:03.400 --> 17:04.400

så det håper jeg du som hørte på også synes.

17:05.400 --> 17:09.400

Vi liker å spille inn podkaster med temaer som er viktige

17:10.400 --> 17:11.400

for studentene våre og studiesøkerene våre.

17:12.400 --> 17:16.400

Hvis du tenker at det er et tema du vil høre at vi snakker litt om,

17:17.400 --> 17:18.400

må du gjerne sende oss en e-post.

17:19.400 --> 17:22.400

Du kan selvfølgelig også få individuell veiledning,

17:23.400 --> 17:25.400

få en avtale hos en av oss.

17:26.400 --> 17:27.400

Vi som jobber med studieveiledning,

17:28.400 --> 17:32.400

vi har e-post studieveiledning.us.no

17:33.400 --> 17:38.400

og Randi, du har e-post karriereveiledning.us.no

17:39.400 --> 17:40.400

Håper vi hører fra deg.

17:40.400 --> 17:43.400

Ta det godt, og uansett, vi høres!